

DOMAČI GLASOVI

Ste. 5.
Celovec, 12.VII
1945.

Štiri pisma iz Ljubljane.

Uredništvo je prejelo štiri pisma iz Ljubljane. Prvo je datirano z 21. junijem, četrto z 2. julijem, drugo in tretje sta brez datuma. Ker jih zaradi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti v celoti, prinašamo samo izvleček iz njih. Marsikatero vest, ki smo jo že objavili, smo v 1. pismih izpustili.

1. pismo: VESELI BODITE, DA STE ODSLI!

Profesor Strupi, Fric, Moder, Jeglič, odpeljani v Koč Rog. Šolskim otrokom dali vprašalne pole glede OF in njihovih svojcev. Iz šole izključeni vsi, ki niso sodelovali z OF. Izpiti na univerzi razveljavljeni. Vpis na univerzi minimalen.

Gen. vikar, prošt Nadrah, zaprt. Mikuž popoln ateist, ženskar, napada škofa in cerkev. Franciskani: župnik pater Angelik, pater Krizostom v Radovljici, Aljančiča; za Bežigradom.

Stanovnikov sin se je poročil z Aljančičevo nečakinjo.

Ljudje ozdravljeni. Vse nezadovoljno. 15 % za OF = funkcio- narji, 30% omahljivcev, ki čakajo kruha, 55% popolnoma nasprotnih. Vse čaka kralja Petra, čeprav bo še ena vojna. Pravijo, da raje še eno vojno, kot tak mir, ki je sedaj. Mladino sistematično kvarijo.

Ljubljano utrjujejo - polno artilerije. Komunisti se tola- žijo z amrgo levice v Angliji, sicer pa da bodo šli v kratkem proti njej v boj. Kmetje nočejo več delati, ker vse sproti pokradejo. Prehrana obupa na. Vse zabavlja. Danes čakali štiri ure na ribe, pa jih ni bilo. Ženske so vpile: "Sedaj je še slabše kot pod Italijani in Nemci!" Na črni borzi se ne dobi nič. Mladino komunistični veljaki še jedo v Unionu in po menzah meso, bel kruh in pijejo vino. Ljudje zabavljajo: "Vsi so enaki!"

Molitvenike in nabožno literaturo so poslali v Vevče, kjer bodo vse porabili kot star papir. Delati noče nihče. V obratih in uradih popoln nered: šefi so nekvalificirani delavci. Ako bi bila danes možna iz- selitev, bi brez dvoma zapustilo ta raj vsaj polovica Ljubljane in 90% de- žele. - Veseli bodite, da ste odšli!

2. pismo: TITOVINA - POLICIJSKA DRŽAVA.

Titovina = policijska država. Zaporci prenapolnjeni. Vse vidnejše osebe v zaporih: Prošt Nadrah, dr. Capuder, ing. Rueh, Velikon- ja dr. Lušitzky. Vsi državni in privatni uradniki odpušteni. Prehrana vsak dan slabša. Pri eksploziji se pokvarila in zgorela večina zalog. Na Dolenjskem malo partizanov, vse je v Ljubljani. Domobranci zaprti v St. Vidu nad Ljubljano, na Gradu in v Skof. Loki. Prošnja za angleško zasedbo, sicer grozi uničenje.

3. pismo: Finžgar: "LJUDJE BOŽJI, SAJ GREMO ČISTO NA LEVO!"

Popolen komunizem: v upravi, šolstvu, javnih nastopih. Po- polen kaos vsepovsod. Dežela strašno trpi. Barabe delajo kar hočejo. Ljud- je si žele smrti, vsi so ozdravljeni. Zlasti Gorenjska in Stajerska. Po- birajo vso živino, živež, orodje, obleko, pohištvo. V Ljubljanim so zla- sti udarjeni trgovci in obrtniki, ki so bili glavna opora OF. V 3 mese- cih ne bo v Ljubljani enega pristaša komunizma izvzemši vladajočih.

Na crkvah polno komunističnih letakov. Aretacije in sika- ne duhovnikov. Surovi napadi na škofa in njemu zveste. Verska vzgoja v šolah skrajno omejena, verni profesorji vrženi iz šol. Mladino silijo v Titove mladce. Osebnosti svobode ni.

Deložacija iz stanovanj. Partizani pobirajo po hišah ra- dijske aparate, opremo in obleko. Vse silno trpi in čaka rešitve iz za- pada. V partizanski vojski nerednosti. Poveljniki nezmožni. Mnogo pri- stašev kralja Petra. Več oficirjev radi tega zaprtih.

Finžgar: "Ljudje božji, saj gremo čisto na levo!" Spregle- dujejo celo Fabian, Tajdiga in njihovi pristaši.

4. pismo: 53 DUHOVNIKOV ZAPRTIH.

Diktatura partije: poziv k masčevanju in krvoločnosti.

Solstvo: strokoven pouk, ampak propagandna predavanja brez spričeval.

Zapori: 9000 zaprtih po uradnih seznamih. Glavni zapori:

Skofovi zavodi, sodnija, prisilna delavnica, Majerjeva hiša, Skof. loka, Kranj, Begunje. Stik z zaporniki nemogoč. Minister Snoj ni smel do svojega sina, ki je zaprt. Z domobranci zelo grdo ravnaajo. Prva dva dni niso dobili nobene hrane, pozneje nezadostno, da hiraajo. Mučenje. Posebno v Prisilni delavnici slišijo krike groze, naj ne mučijo več, ampak streljajo.

Umori: Množični umori v Kočevskem Rogu, v Crn grobu, Podutiku (kamnolom), Prisilni delavnici. Več oseb je ušlo z morišč in čakajo skrite, da bodo mogle na varno in povedati več podrobnosti. Od krvi umorjenih so se zastrupile vode okrog Podutika, da so zboleli ljudje in živali v okolici. Kmetje vedo veliko povedati o Podutiku in Crn grobu, vendar si ne upa nihče govoriti, ker je ukazano molk pod smrtno kaznijo.

Zaprti: dr. Božić Mirko, dr. Kōstel, dr. Alujević, ing. Ferlinc, dr. Slokar, Lojze Sitar in drugi. Zaprt je celo dr. Vrhuno kot anglofil. Ravnatelj Čec zaprt, družina na cesti, v njegovi vili general Džapčević.

Duhovniki v zaporih: dr. Kovačić, dr. Oražem, Klemenčić, Križaj, Šavora, Bartol, Jeglič, Strupi, Demšar, Strle, Pucelj, Fric, Tomc, Jenko, - v Ljubljani 34 duhovnikov. V Novem mestu 14: Bergant, Petrić, Sladić, Sparhakel, Hrovat, Kirar. V Ribnici: Demšar, Sitar, v Celju: Markež, Terkar. Dalje so zaprti še: Krašna, Terčelj, Pavlič, P. Bajuk, Supin, Erjave Karel.

DACHAU. Nacionalne internirance iz nemških taborišč (okrog 200) so prepeljali v Ljubljano, komunisti pa so jih večino zaprli kot anglofile. (Finc Milan, Goričan Henrik, baje tudi polkovnik Peterlin in major Križ.)

Sestre v Krekovi šoli postavljene na cesto. Mikuž grozi sestram v bolnici, da bodo šle. P. Roman že napada v pridigah brezverstva. Bogoljubne ljubljanske duše se boje da bo zaprt.

Pripis k 4. pismu: VELIKONJEVA MUČENIŠKA SMRT.

Velikonja ustreljen. Verske tolažbe mu državni tožilec Stante ni dovolil. Smrtno obsodbo je Velikonja sprejel z vzklikom "Živel Kristus Kralj! Živela svoboda!"

Rekvizicije po Ljubljani se nadaljujejo. Hude borbe za obogatitev, ker se vse čuti nesigurno in pripravlja rezerve za beg. Partizani sami govore, da pridejo Angleži.

KAKO JE NA GORENJSKEM? Spobetha je še nekam šlo. Ko pa so objavili mobilizacijo letnikov 1900 do 1928, so pričeli ljudje debelo gledati. Mobilizirance so odpeljali na Hrvaško in v Srbijo, na Gorenjskem pa so ostali Hrvatje in Srbi. Vsem znanim protikomunistom so izropali vse. Pustili so jih v praznih stanovanjih brez pohištva in brez vsakih sredstev. Lakota je pred vrati. Ni ne kruha, ne krompirja. Ljudje, ki so s partizani delali vsa 4 leta, pravijo: "Če bodo partizani tako gospodarili, bodo šli po isti poti kot Nemci." Ker imajo veliko konj, zlasti v Radovljici, pasejo in kosijo kar vsevprek, tudi žitu ne prizanašajo. Usodo domobran-

cev drže v skrajni tajnosti. Po PO KOROŠKEM POBIRAJO PARTIZANI PODPISE za prieljubitev slovenske Koroške k Titovi Jugoslaviji. V V BOROVLJE JE PRISLO 5 PARTIZANSKIH PROFANANDISTOV s propagandnim gradivom. Da bi si izposlovali dovoljenje za legalno bivanje, so 4 odšli na občinski urad, peti pa je ostal zunaj. Vse 4 so Angleži prijeli in odpeljali v Celovec. PROENJA. V torek 26.VI. je v taborišču v Vetrinju neka begunka izgubila večjo vsoto denarja v R. z nekaj lirami. Poštenega najditelja naprošamo, naj denar pošlje taboriščni pisarni v Lienzu. DOMOBRANCEV V ITALIJI niso izročili Titovcem. LIRSKIH BANKOVCEV V ITALIJI SE NISO ZAMENJALI.